

О Б Щ И Н А Ш У М Е Н

9700 гр. Шумен, бул. "Славянски" № 17, тел./факс: 054/800400,
e-mail: mayor@shumen.bg, http://www.shumen.bg
ISO 9001:2008 ISO 14001:2004, OHSAS 18001:2007

УТВЪРЖДАВАМ:

ЛЮБОМИР ХРИСТОВ
КМЕТ НА ОБЩИНА ШУМЕН

ОТЧЕТ

на

**Община ШУМЕН за изпълнение на мерките
в Общинската програма за намаляване на нивата на замърсителите и достигане на
установените норми за нивата на фини прахови частици ФПЧ10 в атмосферния въздух**

На територията на 29 общини е установено превишаване на пределно допустимите норми на замърсители в атмосферния въздух, сред които е и Община Шумен.

В съответствие с изискванията на чл. 27 от Закона за чистотата на атмосферния въздух, Община Шумен има приета Програма за намаляване на нивата на замърсителите и достигане на установените норми за нивата на фини прахови частици ФПЧ10 в атмосферния въздух, с период на действие 2011-2014 г.

В средата на 2016 г. Министерство на околната среда и водите обяви процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16M1OP002-5.002 „Разработване/ Актуализация на общинските програми за качеството на атмосферния въздух“ по Оперативна програма „Околна среда 2014 - 2020 г.“

Допустими по процедурата са следните дейности:

- Дейности за подготовка на проекта: изготвяне на проектно предложение; подготовка на документация за възлагане на обществени поръчки за избор на изпълнител и др.

- Дейности по провеждане на процедура по екологична оценка и/или оценка на съвместимост по реда на Глава VI от ЗООС и/или по чл. 31 от ЗБР, Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми и Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, при необходимост.

- Дейности, свързани с разработване/актуализиране на общинските програми за КАВ в съответствие с изискванията на Раздел I от Приложение №15 на Наредба №12/15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух и изискванията на Инструкция за разработване на програми за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества, в районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, в които е налице превишаване на установените норми

Процедурата за безвъзмездна финансова помощ се осъществява с финансовата подкрепа на Европейския съюз чрез Кохезионния фонд.

През м. Януари 2017 г. Община Шумен кандидатства по процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна помощ № BG16M1OP022-5.002 „Разработване/Актуализация на

общинските програми за качеството на атмосферния въздух“ по оперативна програма „Околна среда 2014 - 2020 г.”

В началото на м. Юни проектното предложение беше одобрено, в резултат на което беше подписан договор с управляващия орган на ОПОС 2014-2020 г.

Обща стойност на БФП по проект „Изготвянето на Програма за намаляване нивата на замърсителите и достигане на установените норми за качество на атмосферния въздух и планиране на адекватни към местните условия мерки за подобряване качеството му на територията на община Шумен” е **97 456** лв., в т.ч.:

КФ - 85% или 82 837 лв.

Национално съфинансиране 15% или 14 618 лв.

Период на изпълнение на проекта **07.06.2017 г. – 07.05. 2019 г.**

До приемането на новата програма, Община Шумен ще продължи да изпълнява дългосрочните мерки, заложи в предходната програма. Това наложи Общинския съвет – Шумен да удължи срока на действие на програмата с решение № 381 по протокол №16 от 26.01.2017 г. и с решение № 619 по протокол №27 от 21.12.2017 г.

За показателите, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в гр. Шумен, Общината разчита на данните, които получава от АИС „Шумен“. Тя е част от Националната система за мониторинг и съгласно класификацията се отнася като пункт за мониторинг - градски фонов пункт, с обхват 100 м - 2 км. Данните, които се получават, са за концентрациите на ФПЧ10, серен диоксид, азотен диоксид и озон при непрекъснат 24-ри часов режим на работа. Едновременно с това се дават данни за средночасови (СЧ), среднодневни (СД) и годишни периоди (Г).

Въз основа на всички средноденонощни регистрирани концентрации се формира средномесечна и средногодишна концентрация.

Данни за превишенията на допустимите норми

Период:	2015	2016	2017
Станция: ШУМЕН			
Показател: Фини прахови частици < 10um (PM10)			
Мерна единица: ug/m3			
Брой валидни СЧ данни:	8687	8676	8640
% регистрирани СЧ данни:	1,0	1,0	1,0
Максимална СМ концентрация:	63,00	85,37	68,78
ПС за СДН:	50,00	50,00	50,00
Брой превишения на ПС за СДН:	66	57	47

Средномесечна концентрация

Година	Яну	Фев	Мар	Апр	Май	Юни	Юли	Авг	Сеп	Окт	Ное	Дек	СГ
2015	63,00	44,45	41,79	25,86	25,02	23,69	28,73	31,55	27,23	31,11	46,71	61,92	37,59
2016	85,37	41,76	34,16	29,80	20,15	23,15	28,29	22,60	28,17	30,29	40,95	49,61	36,36
2017	61,20	68,78	33,17	21,55	21,59	21,53	22,59	26,10	24,74	29,03	38,49	41,47	34,16

В района на гр. Шумен се наблюдава повишение на стойностите на СДН за фини прахови частици (ФПЧ10) през зимните месеци – отоплителния сезон. Основната причина е, че много домакинства и сгради се отопляват на твърдо гориво – дърва, въглища. От значение са и метеорологичните условия – скорост и посока на вятъра, температура на въздуха, атмосферно налягане и др..

През 2017 г. средногодишната концентрация на ФПЧ10 е 34,16 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, т.е. под СГН, при средногодишната норма (СГН) на ФПЧ10 - 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Наблюдава се тенденция на намаляване на стойностите през последните три години.

За високата запрашеност допринасят и строително-ремонтните дейности – саниране на сгради, прокопаване на подземни комуникации – газопроводи, ел. захранване, водопроводни отклонения; ремонт и рехабилитация на улици и пр. За увеличаване концентрацията на фини прахови частици в атмосферния въздух спомага и растящият брой на автомобилите, движещи се в града. Това изисква обстоен преглед, анализ и регулиране на движението в гр. Шумен, особено в пиковите часове.

В програмата са заложили осем цели и съответните мерки за тяхното постигане.

По точка 1. Поддържане чистотата – намаляване на общите емисии ФПЧ10 с 2 mg/m^3

При поддържане на уличната мрежа през зимния сезон, преимуществено се използват луга и химични заместители, вместо пясък. Пясък се използва при много ниски температури за обезопасяване на пешеходни участъци и в някои стръмни улици след разрешение от общинската администрация.

Съгласно сключените договори за поддържане на местата за обществено ползване, се извършва почистване на основните пътни артерии от прах, включително и измиването им - след края на зимния сезон (месец април) и съобразно климатико – метеорологичните условия. В края на отчетната година за нуждите на ОП „Чистота“ бе доставен специализиран автомобил за миене и поливане.

Поетапно в годините ръчното метене е ограничено до поддържане на тротоарите и пешеходните зони, а почистването на уличните платна на гр. Шумен е заменено със специализирана техника, гарантираща отстраняването на праха от настилките без разпращаване.

Двукратно през годината бяха събрани отпадъци от електрическо и електронно оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори, излезли от употреба гуми, едрогабаритни отпадъци. Гражданите все още нямат изградени навиги и продължават да изхвърлят отпадъци извън периодите на кампании и на нерегламентирани места, което води до замърсяване на междублоковите пространства. Не се включват активно в кампаниите за почистване на кварталите, въпреки предоставените безвъзмездно от общината средства – чували и ръкавици.

От значение за нивото на ФПЧ10 е състоянието на площните източници - зелени площи, спортни и детски площадки. През отчетния период бяха реализирани следните проекти:

Община Шумен - озеленяване и подобряване на градска среда	Основен ремонт на част от източния тротоар и зелени площи на ул. "Преслав"	Собствени бюджетни средства	4812 лв.	в строеж, преходен за 2018 г.
Община Шумен - озеленяване и подобряване на градска среда	Ремонт на тротоарни настилки, озеленяване, саниране на декоративни цветарници и фонтан на площадно пространство пред Съдебна палата-Шумен	целев трансфер от ДБ	3600 лв.	изготвяне на проект
Община Шумен - озеленяване и подобряване на градска среда	Благоустрояване и рехабилитация на част от техническата инфраструктура на гр. Шумен	ОП "РР"	2228468 лв.	завършен етап, преходен за 2018

Облагодените площи през 2017 г. са 18 дка, които включват оформяне на зелени площи около спортни и детски площадки, големи търговски обекти, входно-изходните пътни артерии на града.

По точка 2. Битовото отопление – намаляване на емисиите ФПЧ10 с поне 1 mg/m3

По данни на „АРЕС ГАЗ“ ЕАД изградената газопреносна мрежа е както следва:

Година	Дължина в метри
2014	2396
2015	3243
2016	3200
2017	3436

Наблюдава се трайна тенденция в увеличаване броя на домакинствата, преминаващи на отопление чрез природен газ.

По точка 3. Транспорт - намаляване на общите емисии ФПЧ10 с 1 mg/m3

Изпълнява се дейност по рехабилитация, включително цялостно преасфалтиране на част от уличната мрежа. Там където е приложимо, се използва битумна паста, ограничаваща формирането на емисии от линейни и площни източници. През 2017 г. е извършено машинно изкърпване с фрезозане и локални кръпки на 31 383,47 квадратни метра пътни настилки в гр. Шумен, кв. Дивдядово и населените места от община Шумен.

В отчетната година е запазен броят (десет) на училищните автобуси на Община Шумен, предоставени от МОН, в експлоатация за превоз на деца и ученици е тяхната екологична

категория. Годишният пробег на училищните автобуси на Община Шумен за 2017 г. е 24 074,6 километра.

Община Шумен има сключен договор с „Шумен –Пътнически автотранспорт“ ЕООД за обслужване на маршрутите от градския транспорт. Годишният пробег на автобусите е 1 357 506 километра.

По точка 4. Намалвяване на имисиите ФПЧ10 с 0.5 mg/m3 от общински и търговски обекти - Продължава извършване на дейности по замяна на отоплението с течни горива /газъл/ и преминаване към газово отопление в общинските сгради – община, детски градини и ясли, училища. В община Шумен се подобряват енергийните характеристики при ремонт на общински сгради - чрез подмяна на дограмата на административната сграда на общината, саниране на училища, детски градини и ясли.

През 2017 г. със средства по **ФМЕИП** бе изпълнена газификация на сгради и преустройство на помещения за котелни на ДГ "Дружба" и ДГ "Братя Грим", ДГ "Космонавт"- филиал „Звездица“, ДГ "Пролетна дъга", ДЯ "Тракийче", кв. Тракия на обща стойност **540 753 лева**. Със собствени финансови средства бе газифицирана спортна зала "ЮНАК"- гр. Шумен – **58 764 лв.**

Клиенти, преминали на газ

Година	Битови	Обществено административни и търговски	Промислени
2013	79	9	1
2014	68	6	4
2015	116	11	5
2016	160	9	1
2017	314	17	3

Точка 5. Строителни дейности – намалвяване на имисиите ФПЧ10 с 1 mg/m3 се отнася до превенция и прилагане на системен контрол. Служители от общината извършват контрол на строителни фирми при постъпил сигнал за непочистване на гумите на камионите, обслужващи строителни обекти и транспортиращи СО и земни маси. Изисква се задължително покриване на товарните автомобили, возещи пръст, пясък и други насипни материали. Издават се удостоверения, в които се указва маршрута за транспортиране на отпадъците и земните маси. Не се допуска преминаване на строителна и транспортна техника през централни градски части и други зони с ограничен режим на преминаване.

Записват се задължителни изисквания, всички дейности да бъдат водени така, че да отговарят на изискванията на Закона за управление на отпадъците (ЗУО), Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Шумен, одобрен План за управление на строителни отпадъци и да не са в противоречие със Закона за опазване на околната среда. Да не се допуска замърсяване на уличните платна при транспортирането на строителните отпадъци и земните маси.

Показател по години	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Брой издадени удостоверения	59	29	35	37

Точка 6. Нерегламентирани дейности – намалвяване на общите имисии ФПЧ10 с 1 mg/m3 – Община Шумен контролира и налага адекватни санкции за нерегламентирани дейности, водещи до замърсяване с прахови частици, като горене на гуми; изхвърляне на

строителни и други отпадъци, на места извън определените за това; паркиране на коли и други МПС в зелените площи.

Установените нарушения за замърсяване, изхвърляне на отпадъци и неспазване на установените екологични изисквания са 68 броя.

Наложени глоби и имуществени санкции

година	количество	изгаряне на отпадъци	изхвърляне на строителни отпадъци	неизпълнени предписания за извозване на СО	нерегламентирано изхвърляне на ТБО	паркиране в зелени площи	ОБЩО
2013	брой	5	13	9	11	125	163
	лева	600	1950	1250	1200	12750	17750
2014	брой	1	15	6	9	91	122
	лева	150	2300	1100	1050	11050	15650
2015	брой	1	4	18	7	53	83
	лева	100	850	2300	750	2200	6200
2016	брой	0	8	6	10	102	126
	лева	0	1900	850	1350	11850	15950
2017	брой	4	13	0	16	31	64
	лева	1200	3200	0	2050	1650	8100

Точка 7. Управление на качеството на атмосферния въздух и управление на енергийната ефективност – Община Шумен има изготвени редица програми, в които са залегнали мерки, допринасящи за постигане на целите за намаляване общите емисии на ФПЧ₁₀.

Наименование на документа	Приет (година)	Период на действие (от-до)	Статус на изпълнение на мерките по плановете и програмите
1.Общински план за развитие	2014	2014-2020	изпълняват се
2.Интегриран план за градско възстановяване и развитие	2013	2014-2020	изпълняват се
3.Инвестиционна програма на община Шумен	2016	2016-2021	изпълняват се
4.Програма за намаляване нивата на замърсителите и достигане на установените норми за фини прахови частици (ФПЧ ₁₀) в атмосферния въздух на територията на Община Шумен	2011	2011-2014	с решение на общински съвет е удължен срокът на прилагане на мерките
5.Програма за управление на отпадъците на община Шумен	2015	2015-2020	изпълняват се

През 2016 г. стартира изпълнението на проекти по НПЕЕМФЖС за саниране на многофамилни жилищни сгради, като Община Шумен е гарант по изпълнението.

През 2017 г. са завършени 11 сгради, за 9 броя има сключени договори и са на различен етап на изпълнение, за 7 броя се провеждат процедури по избор на изпълнител на СМР и строителен надзор.

Точка 8. Взаимодействие с гражданското общество –

През отчетната година на територията на общината бяха реализирани проекти по Национална кампания "За чиста околна среда"-2017 г. Тема:"ОБИЧАМ ПРИРОДАТА И АЗ УЧАСТВАМ", финансирани от ПУДООС на обща стойност 145 405 лв. Участие с доброволен труд взеха възпитаници и родители от 3 училища и 5 детски градини и 1 детска ясла. Успешно са изпълнени проектите в 10 кметства.

Реализацията на проекти и кампании по почистването и поддържането на жизненото пространство в добро състояние, в които се включва широко участие на жителите на населените места, допринася за екологичното възпитание на населението.

След приемане на новата общинска програма за намаляване на нивата на замърсителите и достигане на установените норми за нивата на фини прахови частици ФПЧ10 в атмосферния въздух 2018-2022 г., е необходимо да се популяризират мерките за подобряване качеството на атмосферния въздух, като се засили работата с екологични движения, медиите, училищните клубове по екология и др.